

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ :	ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ΄ Λυκείου
ΣΕΙΡΑ:	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ:	

A. Κείμενο

-Cum Africanus in Literno esset, complures praedonum duces forte salutatum ad eum venerunt. Tum Scipio, cum se ipsum captum venisse eos existimasset, praesidium domesticorum in tecto conlocavit. Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) se virtutem eius admiratum venisse.

Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit: "Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare quam ipsum fieri locupletem; et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse".

Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest: tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est.

(40 μονάδες)

B. Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστούν τα παραπάνω αποσπάσματα.

(40 μονάδες)

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για κάθε λέξη ή φράση από τις παρακάτω.

- **praedonum:** την κλητική ενικού
- **se ipsum:** την γενική ενικού
- **praesidium:** την αιτιατική πληθυντικού
- **ianuae:** την γενική πληθυντικού
- **clara voce:** την αφαιρετική πληθυντικού
- **magnum pondus:** την αφαιρετική ενικού
- **vultum:** την ονομαστική πληθυντικού
- **locupletem :** την αφαιρετική ενικού

- **me:** την γενική πληθυντικού
- **nulla:** δοτική ενικού στο αρσενικό γένος

(9 μονάδες)

2.β. clara, ineptae, magnum, stabilis: Να γραφεί ο ίδιος τύπος στους άλλους βαθμούς και να σχηματιστεί το επίρρημά τους στο συγκριτικό βαθμό

(6 μονάδες)

2.γ. Να γράψετε αυτό που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους. Για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο.

esset: γ' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρακειμένου

venerunt: το σουπίνο της αναφοράς

captum: το β' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

conlocavit: το απαρέμφατο συντελεσμένου μέλλοντα παθητικής φωνής

nuntiaverunt: την αιτιατική ενικού της μετοχής ενεστώτα στο θηλυκό γένος

attulissent: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα

solvit: τον ίδιο τύπο στην παθητική φωνή

dicam: τον ίδιο τύπο στην οριστική του μέλλοντα στην ίδια φωνή

uteretur: το απαρέμφατο ενεστώτα

malle: το β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού

imperare: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

fieri: τη γενική του γερουνδιακού στο θηλ. γένος

vinci: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή

corrumpi: την μετοχή του μέλλοντα στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους

potest: την υποτακτική του ίδιου τύπου στον παρατατικό

(15 μονάδες)

3.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά του παρακάτω τύπους και να δηλώσετε τον όρο στον οποίο αναφέρονται.

complures, eos, voce, auditu, malle, benevolentiae, amicitiae.

(7 μονάδες)

3.β. se ipsum captum: Να δηλωθεί ο σκοπός με τη χρήση εμπρόθετου γερουνδίου.

(4 μονάδες)

3.γ. Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt: Να αναλυθεί η μετοχή του αποσπάσματος με τη χρήση του ιστορικού διηγηματικού cum.

(4 μονάδες)

3.δ. narrate Samnitibus: Να δηλώσετε απαγόρευση με όσους τρόπους γνωρίζετε.

(4 μονάδες)

3.ε. Cum ad eum magnum pondus auri publice missum

attulissent: Να γράψετε τη χρονική πρόταση, έτσι ώστε να εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν

4.α.α. Quod ut praedones animadverterunt: Να αναγνωριστεί η πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτική θέση)

β. Να συμπυχθεί η παραπάνω πρόταση σε ρηματικό τύπο

(4 μονάδες)

4.β.α. Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest. Να αλλάξει η σύνταξη της κύριας πρότασης σε απαρηματική εξαρτώμενη από τις φράσεις: **Cicero dixit και dicitur**

β. Να μετατραπεί η αναφορική πρόταση σε αναφορική – συμπερασματική

(4 μονάδες)

4.γ. incredibile auditu : Να αντικατασταθεί το σουπίνο από ισοδύναμο γερούνδιο

4.δ. Tum Scipio praesidium domesticorum in tecto conlocavit:

α) Να δηλωθεί η προσταγή με debeo και απαρέμφατο β) να αντικατασταθεί το debeo με τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας

(3 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Μετάφραση

Ενώ ο Αφρικανός βρισκόταν στο Λίτερνο, ήλθαν τυχαία σε αυτόν πολλοί αρχηγοί ληστών, για να τον χαιρετίσουν επίσημα. Τότε ο Σκιπίωνας, επειδή νόμιζε ότι αυτοί είχαν έλθει για να συλλάβουν τον ίδιο, εγκατέστησε στο σπίτι (του) φρουρά από οικιακούς δούλους. Μόλις οι ληστές το παρατήρησαν, αφού άφησαν κάτω τα όπλα, πλησίασαν την πόρτα και με δυνατή φωνή ανήγγειλαν στο Σκιπίωνα απίστευτο να το ακούς! ότι είχαν έλθει, για να θαυμάσουν την ανδρεία του.

Όταν δηλαδή έφεραν σε αυτόν μεγάλη ποσότητα χρυσάφι σταλμένο από την πολιτεία τους, για να το χρησιμοποιήσει, χαλάρωσε το πρόσωπό του με το γέλιο κι αμέσως είπε: «Μέλη της περιττής, για να μην πω ανόητης, πρεσβείας, πείτε στους Σαμνίτες ότι ο Μάνιος Κούριος προτιμά να διατάζει τους πλούσιους παρά να γίνει ο ίδιος πλούσιος· και θυμηθείτε ότι εγώ δεν είναι δυνατό ούτε στη μάχη να νικηθώ ούτε με χρήματα να διαφθαρώ.

Αυτή είναι η ζωή των τυράννων, στην οποία δεν μπορεί να υπάρχει καμία εμπιστοσύνη, καμία αγάπη, καμία πίστη σε σταθερή φιλία: για τους τυραννους όλα είναι ύποπτα και ταραγμένα· καμία θέση για τη φιλία σε αυτούς δεν υπάρχει

2.α.

- **praedonum:** praedone
- **se ipsum:** sui ipsius
- **praesidium:** presidia
- **ianuae:** ianuarum
- **clara voce:** claris vocibus
- **magnum pondus:** mango pondere
- **vultum:** vultus
- **locupletem :** locuplete
- **me:** nostri / nostrum
- **nulla:** nulli

2.β. clara, clariore, clarissima
ineptae, ineptioris, ineptissimae
magnum , maius , maximum

stabilis, stabilioris, stabilissimae
συγκριτικός βαθμός του επιρρήματος:
clarius, ineptius, magis, stabilius

2.γ. esset: fuerint
venerunt: ventu
captum: capies
conlocavit: conlocatum fore
nuntiaverunt: nuntiantem
attulissent: affer - adfer
solvit: solutus est
dicam: dicam
uteretur: uti
malle: malles
imperare: imperent
fieri: faciendae
vinci: vici
corrumpi: corruptura
potest: posset

3.α. complures : επιθετικός προσδιορισμός στο duces
eos: υποκείμενο του απαρεμφάτου venisse (ετεροπροσωπία)
voce: αφαιρετική που δηλώνει τρόπο στο nuntiaverunt
auditu: αφαιρετική του σουπίνου που δηλώνει αναφορά στο incredibile
malle: ειδικό απαρέμφατο ως άμεσο αντικείμενο στο narrate
benevolentiae: γενική αντικειμενική στο fiducia
amicitiae : δοτική κατηγορηματική του σκοπού από το est

3.β. se ipsum capiendi causa , ad capiendum se ipsum

3.γ. Quod ut praedones animadverterunt, cum abiecissent arma ianuae appropinquaverunt

3.δ. nolite narrare Samnitibus, ne narraveritis Samnitibus

3.ε. Cum ... afferrent / adferrent (υποτακτική Παρατατικού)

4.α.α. Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο **ut** και εκφέρεται με οριστική Παρακειμένου γιατί εκφράζει το πραγματικό δηλώνοντας μόνο το χρόνο και τίποτα άλλο. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα εξάρτησης *arrogantiauerunt* και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

β. quo / eo animadverso = αφαιρετική απόλυτη μετοχή καθώς το υποκείμενο της μετοχής δεν ταυτίζεται με όρο της κύριας πρότασης

4.β. α. Cicero dixit **illam esse** tyrannorum **vitam**
Dicitur illa esse tyrannorum vita (άρση λατινισμού)

β. in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse **possit**

4.γ. ad audiendum / de audiendo

4.δ. α) Tum Scipio praesidium domesticorum in tecto conlocare debuit
β) Tum praesidium domesticorum in tecto conlocandum fuit Scipioni

**Από τον κλασικό τομέα του φιλολογικού τμήματος των
Φροντιστηρίων Πουκαμισάς Ηρακλείου συνεργάστηκαν:
Σ. Αναγνωστάκη, Μ. Παγωμένου, Χ. Πυργιανάκη**

